

εκατομμύρια. Τότε, συνελθούσης τῆς κοινότητος, ἐν τῶν μελῶν αὐτῆς εἶπεν εἰς τὰ λοιπὰ: «Κύριοι, πρέπει τὸ χρέος νὰ ἐξοφληθῇ. Τί λέγετε; Ἄναλαμβάνετε σεῖς τὸ ἥμισυ διὰ συνεισφορῶν; Τότε ἀναλαμβάνω ἐγὼ μόνος τὸ ἕτερον ἥμισυ». Καὶ τότε, ἐντὸς πέντε λεπτῶν, ἡ κοινότης ἔμεινεν ἄνευ χρέους.

— Καὶ τίς, τίς ἦν ὁ μεγαλόφρων ἀνὴρ;

— Ὁ μεγαλόφρων ἀνὴρ ἦν—ἐπιτρέφατέ μοι νὰ τὸ εἰπῶ,—εἰς ὁμογενῆς. Λέγω ἐπιτρέφατέ μοι νὰ τὸ εἰπῶ, διότι δὲν ἤξεύρω πῶς σκέπτεσθε, ἐρχόμενος ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ ἂν δὲν εἴσθε ἐκ τῶν ἐπιδοκιμαζόντων ὅσα ἐμὲ κἂν περὶ τούτου τοῦ θέματος ἐκπλήττουσιν εἰς τινὰ τῶν δημοσιογραφικῶν ὀργάνων ἃ ἐκεῖθεν μὲι στέλλονται. Ὅπως καὶ ἂν ἄλλοι σκέπτονται, ἐξηκολούθησε λέγων μετὰ τινος ἐρεθισμοῦ, δι' ἐμὲ οἱ ὁμογενεῖς εἰσὶν Ἕλληνες ἐν ξέναις χώραις εἰς πολιτισμὸν τραφέντες καὶ πλοῦτον συγχομισάμενοι, οἵτινες κατέρχονται τέλος εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν ἤξεύρω ἂν ἔχοντες πλείονα ἢ ἐλάσσονα ὑμῶν τὸν πατριωτισμὸν, ἀλλ' ἔχοντες αὐτὸν βεβαίως ἀποτελεσματικώτερον, κατακοσμοῦντες τὴν πρωτεύουσαν καὶ ἄλλας πόλεις ἡμῶν διὰ λαμπρῶν οἰκιῶν, χρησίμων δημοσίων ἔργων, ἐπιχειρήσεις διευκολύνοντες, καὶ βασιλοπρεπῶς πολλακίς τὸν πλοῦτον αὐτῶν εἰς ἴδρυσιν κατκστημάτων κοινῆς ὠφελείας καὶ ἀγαθοεργίας δαψιλεύοντες. Τοιοῦτος ὁμογενῆς, ἐξ Ἠπείρου ὀρμώμενος, ἐστὶ καὶ ὁ ἀναλαβὼν τὸ ἥμισυ τοῦ χρέους τῆς Ἀλεξανδρινῆς κοινότητος, ἄλλως τε βεβαίως κατ' ὄνομα κἂν καὶ εἰς ὑμᾶς γνωστός, ὡς ἐστὶ γνωστός εἰς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα... ὁ Ἀβέρωφ.

(Ἔπεται συνέχεια).

A. P. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ο ΥΠΟΥΗΦΙΟΣ

Μυθιστορία Ἰουλίου Κλαρετῆ.—Μετάφρασις Χ. Α.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον εὔλλον).

Ἡ κυρία Ἐρβλαὶ ἀναμένουσα τὸν ταγματάρχην Βερδιὲ ἐξήταζε πρὸ ἡμισείας ὥρας τὸν Διμίλιον Δυκᾶν περὶ τῶν περιστατικῶν τῆς προτεραιᾶς κατὰ τὴν ἐν Σαλλὺ πανηγυρίν. Ὁ νέος Πίττ ἦτο κατενθουσιασμένος. Ἠδύνατο νὰ ἐκθέσῃ συνοπτικῶς εἰς τὴν νεαρὰν γυναῖκα τὰς πολιτικὰς ιδέας του καὶ τὸν ὅλως ἰδιαιτέρον τρόπον καθ' ὃν ἐννοεῖ τὴν ἐκλογικὴν τακτικὴν. Ἄ! ἂν ἦτο χθὲς μόνον ἐκλογεὺς!... ἐκλογεὺς τῆς περιφέρειᾶς!... Πῶς θὰ ἔρριπτεν—αὐτὴ ἦτο ἡ ἔκφρασις του—τὴν σπάθην τῆς ἀγορεύσεως

του εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς συζητήσεως!

— Λοιπόν, ἠρώτα ἡ Ἐρρικέττα μετὰ τινος ἀνησυχίας, ὁ ταγματάρχης; . . .

Ὁ Δυκᾶς ἔσειεν ἐλαφρῶς τὴν ξανθὴν κεφαλὴν του.

— ὦ! εἶνε ἀξιόλογος ἄνθρωπος! . . . ἐντιμος ἄνθρωπος! . . . λαμπρὸς ἄνθρωπος ὁ ταγματάρχης!

Ἄλλ' ὁ χειρισμὸς πυροβόλου δὲν ὠμοιάζε ποσῶς μὲ τὴν γνῶσιν τῶν πολιτικῶν ὀμηγύρων. Ὁ διαβουλεύμενος ἐκεῖνος Γκαρούς ἦτο ἐπὶ τοῦ ἀρητορικῶν πεδίου» στρατηγικώτερος τοῦ Βερδιέ.

— Ὁ Γκαρούς;

— Ναί, κυρία, ὁ Γκαρούς.

— Θὰ ἦτο καταπληκτικόν, εἶπεν ἡ Ἐρρικέττα, ἂν ὁ Γκαρούς αὐτὸς ἀντικαθίστα τὸν Σαρβί . . . Ἄλλ' αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον!

Ἐἶχε παρενθέσει στιγμὰς τινὰς σκέψεως μεταξὺ τῆς πρώτης φράσεως καὶ τῆς δευτέρας, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ Δυκᾶ ἐπληροῦντο ὑπὸ χαυνότητός τινος συγκεκριμένης ὅτε αὐτὴ ἐπρόφερε τὰς λέξεις « ἂν ἀντικαθίστα τὸν Σαρβί ». Τὰ βλέμματα γαστριμάργου βλέποντος ἐκλεκτὸν ἔνδεσμα, ἢ ἐρωμένου βλέποντος τὸ προσφιλέ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτός του τὴν αὐτὴν θὰ περιέχον τρυφερὰν συγκίνησιν. Ἡ δὲ κυρία Ἐρβλαὶ ἐπρόφερε μὲ τόσην χάριν, μὲ ἄρμονίαν προκαλοῦσαν τὸν πειρασμὸν τὰς λέξεις ἐκεῖνας, αἵτινες εἰς πάντα βέβηλον θὰ ἐξήγειρον μόνον πενθίμους περὶ κληρονομίας ιδέας ἐνῶ διὰ τὸν Δυκᾶν συνεκεφαλαιῶν κατὰστασιν ἔνδοξον, ρητορικὰς φιλοδοξίας καὶ μακρὰν σειρὰν θριάμβων, πιστοποιουμένων παρὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ ἀξιότιμος διάδοχος τοῦ ἀξιοτίμου κ. Σαρβί! Ὁ Διμίλιος ἤκουε κροτοῦσαν τὴν φράσιν ταύτην, ἥτις βεβαίως ἤθελεν ἀντηγήσει ἐντὸς τοῦ βουλευτηρίου, καὶ οὐδεὶς ἀσπασμὸς γυναικὸς θὰ περιεῖχεν εἰς τὰ ὠτά του μουσικὴν περιπαθεστέραν τοῦ τίτλου ἐκείνου! . . .

Ἀκρόωμενος τὴν κυρίαν Ἐρβλαὶ, ἐλησμόνει σχεδὸν νὰ τὴν κυττάξῃ, καὶ ὅμως ἡ Ἐρρικέττα ἦτο ἄρκετὰ εὐειδῆς ὅπως προσελκύσῃ τὴν προσοχὴν νέου καλαισθητοῦ, ἔστω καὶ ἂν εἶχε τὸν ἐγκέφαλον ἐσκοτισμένον ἀπὸ τὰς ἀγορεύσεις τοῦ Βιλίλλυ καὶ ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις τῶν Νορθησιτῶν καὶ Φοξιστῶν.

Ἐφερε τὴν πρῶταν ἐκείνην ἐνδυμασίαν ἀνοικτοῦ κιτρίνου χρώματος μὲ τρίχαπτα λευκά, περὶ τὴν ὀσφὺν δὲ ζώνην ῥωσικὴν μὲ ἐπαργύρους ἀντανακλάσεις, ἥτις ἐφαίνετο, ὡς ὄφιν περιβάλλον αὐτήν. Ἡ ὀσφὺς ἐκείνη ἢ εὐλύγιστος εἶχε κυματισμούς πλήρης ἀβροᾶς χάριτος, ὡς ὀρχηστρίδος τῆς Ἀραβίας, ἀλλὰ χάριτος φυσικῆς καὶ ἀπροσποίητου. Αἱ μικραὶ νευρικαὶ χεῖρές της ἐκράτουν βιβλίον,

ὄπερ ἔστρεφον καὶ ἐπανεστρεφον καὶ μὲ τὸ ὁποῖον ἐπαιζον, ὡς μετὰ ριπιδίου. Καὶ ὁ Δυκᾶς παρετήρει ἐνταυτῷ τὰς χεῖρας, αἵτινες ἦσαν χαρίεσσαι καὶ τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἦτο σοβαρὸν.

— Ἄλλὰ σὰς διέκοψα, εἶπεν ὁ Αἰμίλιος.
Ἄνεγινώσκετε τὸν Δάρβιν;

Ἡ Ἑρρικέττα ἐμειδίασεν.

— Τὸν εἶχα ἀναγνώσει καὶ ἄλλοτε, τὸν ἀναγινώσκω τῶρα ἐκ νέου!

Ὁ Δυκᾶς ἐξήνεγκε περὶ τοῦ Δάρβιν γνώμην τινὰ ἐτοιμὴν—μίαν τῶν φράσεων τὰς ὁποίας εἶχε πάντοτε προπαρεσκευασμένας διὰ πᾶσαν καλὴν εὐκαιρίαν—ἔπειτα ἐπωφελήθη τῆς παρενθέσεως διὰ νὰ ἀναφέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ συμπατριώτου τοῦ Δάρβιν, τοῦ μεγάλου Πίττ.

— Ἄ! τί ἄνθρωπος! Ἡ Γαλλία οὐδέποτε εἶχε παρόμοιον.

— Οὔτε ἡ Γαλλία, οὔτε ἡ Ἀγγλία, εἶπε διορθώνουσα ἡ κυρία Ἑρβλαί.

Καὶ ὁ Αἰμίλιος τὴν αὐτὴν ἐπίσης εἶχε γνώμην. Ἄλλὰ τοῦλάχιστον ἡ Μεγάλη Βρετανία ἐγίνωσκε νὰ τιμᾷ τοὺς μεγάλους αὐτῆς ἄνδρας. Τὸ πρῶτον ὑπὸ τὸν Πίττ ὑπουργεῖον διήρκεσε δέκα ἐπτὰ ἔτη. Δέκα ἐπτὰ ἔτη... ἀγαθὴ τύχη! Ἡξίζε τὸν κόπον τότε νὰ δεχθῆ τις τὸ χαρτοφυλάκιον! Ὅτε δὲ ὁ Πίττ ἠσθένει μάλιστα, ὅτε ἠσθένει καὶ ἐπανεκτα τὴν ὑγείαν του, τὸ Λονδίνον ἐφωταγωγεῖτο ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ νίκης τινός! Αὐτὸς εἶνε λαός!

Καὶ ὁ Δυκᾶς ἐξήπτετο.

Ἡ πρότασις περὶ τῆς κηδείας αὐτοῦ δημοσίᾳ δαπάνῃ καὶ περὶ ἀνεγέρσεως μνημείου τοῦ Πίττ ἐγένετο δεκτὴ διὰ πλειοψηφίας 288 ψήφων κατὰ 89, ἡ δὲ Βουλὴ τῶν κοινοτήτων ἐψήφισεν ἐν ἑκατομμύριον στρογγυλόν, τεσσαράκοντα χιλιάδας λίρας διὰ νὰ πληρωθῶσι τὰ χρέη τοῦ Πίττ. Τί χώρα, κυρία! Καὶ τί ἐποχὴ!

Ἐκεῖ δὲ πλησιέστατα καθήμενος τῆς εὐειδοῦς καὶ κομψῆς γυναικός, παρατηρούσης αὐτὸν ἡρέμα μὲ τοὺς μεγάλους μαύρους ὀφθαλμούς της, ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Συλλόγου Μοντεσκιέ ἐνεθουσία—διὰ τί; διὰ τὴν γοητείαν ἐκείνην, διὰ τὸ γυναικεῖον ἐκεῖνο μεϊδίαιμα, διὰ τὴν μέλαιναν κόμην καὶ τὰς μικρὰς της χεῖρας; . . . Ὅχι, ποσῶς! Ἄλλα διὰ τὸν Πίττ, τὸν Οὐίλλιαμ Πίττ, τὸν Βίλλυ! Καὶ ὁ Δυκᾶς ἀπήγγελλεν, ἐσχολιαζεν, ἀνέλυε τὴν διάσσημον ἀγέρουσι τοῦ Βίλλυ περὶ τῆς διαλογικῆς μεταρρυθμίσεως καὶ διηγεῖτο πῶς ὁμιλῶν περὶ τοῦ πανδαήμονος ἐκείνου ἀνδρός ἐργοστασιάρχης τις βάμβακος ἐν Μαγκεστρία ἔλεγεν, ἀφοῦ τοῦ ὠμίλησεν: «Νομίζει τις ὅτι διήλθεν ὄλην του τὴν ζωὴν ἐντὸς κλωστηρίου.»

— Καὶ ὅταν συλλογίζωμαι, προσέθετεν ὁ Αἰμίλιος, ὅτι ἡ εἰδησις τῆς μάχης τοῦ Αὐστερλίτζ τὸν κατέβλε... τὸν ἐφόνησεν!

Καὶ σχεδὸν κατηράτο τὴν μάχην τοῦ Αὐστερλίτζ, ἥτις ἐπήρχετο διὰ μιᾶς κατὰ κεφαλῆς τοῦ μεγάλου ὑπουργοῦ καὶ κατέστρεψε τὰ σχέδιά του. Τὸ Αὐστερλίτζ ἀπέκτα ἀφῆνης διὰ τὸν Δυκᾶν τὴν ὄψιν κοινῆς συμφορᾶς, ἡ δὲ κυρία Ἑρβλαί μετὰ κόπου προσεπάθει νὰ παρηγορήσῃ τὸν νέον ἐκεῖνον, ὅστις ἐγένετο διὰ μιᾶς μελαγχολικὸς διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ Οὐίλλιαμ Πίττ!

— Αἴ λοιπόν, τί νὰ γείνη, κύριε Δυκᾶ!.. Ἀπέθανεν ὁ Πίττ· ναί, ἀπέθανε· πρέπει νὰ ἔχητε ὑπομονή!..

— Ἐγώ, κυρία; Οὐδέποτε θὰ παρηγορηθῶ! ἀπῆντα ὁ Δυκᾶς εἰλικρινῶς.

Τότε ἡ Ἑρρικέττα μειδιῶσα ἠρίθμει ἐπὶ τῶν ὠραίων δακτύλων της:

— Ὁ Πίττ .. ἐγεννήθη τὸ 1759... ἀπέθανε τὸ 1806... Σήμερον, αἴ τί τὰ θέλετε!.. σήμερον θὰ ἦτο πρὸ καιροῦ ἤδη νεκρὸς καὶ χωρὶς τοῦ Αὐστερλίτζ!... Θὰ εἶχεν ἡλικίαν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε ἐτῶν... Δὲν δύναται τις νὰ φαντασθῆ τὸν Οὐίλλιαμ Πίττ ἔχοντα ἡλικίαν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε ἐτῶν!

Ἄλλ' ἀπεναντίας αὐτὴ ἡ ἰδέα ὅτι αὐτὸς ὁ Δυκᾶς θὰ ἠδύνατο—διότι οἱ ὑπερεκατοντούτις ἐπὶ τέλους δὲν εἶνε ὄντα φανταστικά— νὰ εἶνε σύγχρονος τοῦ Πίττ, νὰ εὐρίσκηται πλησίον καὶ νὰ χαιρετᾷ τὸν μέγαν Πίττ, ἔστω καὶ ἐν ἡλικίᾳ ἑκατὸν εἴκοσι πέντε ἐτῶν, καθίστα τὸν νέον ὠχρότατον, εὕρισκε δὲ ἀναντιρρήτως τρομακτικὰ κενὸν τὸν κόσμον, ἔνθα δὲν συνήντα πλέον τὸν υἱὸν τοῦ λόρδου Σόταμ!

— Τέλος πάντων, συνεπέραναν εὐγενῶς ἡ Ἑρρικέττα, ἀφοῦ ὁ Πίττ ἀπέθανε, κάμετέ τον ν' ἀναζήση!

Τὸ διπλωματικῶς ἐπέραστον πρόσωπον τοῦ Αἰμιλίου ἔσχεν ἀκούσιον σπασμόν, δὲν ἠδυνήθη δὲ νὰ μὴ ἀπαντήσῃ μετ' ἑλαφροῦ στεναγμοῦ καὶ μετ' ἐκφράσεως λύπης, ἥτις ἀορίστως ὠμοιάζετο πρὸς ἐπίπληξιν:

— Ἄ, κυρία!.. δὲν ἠξεύρετε ποῖαν κρυφίαν πληγὴν θίγουσιν οἱ λόγοι σας!

— Ὅχι δά; εἶπεν ἡ Ἑρρικέττα.

Ὁ ταλαίπωρος Αἰμίλιος εἶχεν ἐνώπιόν της ἀπαράλλακτον τὸ ἦθος ἐρωτευμένου, εἰς τοῦ ὁποίου τὰ χεῖλη ἀνέρχεται ἡ ἐξομολόγησις καὶ ὅστις τρέμει καὶ δὲν τολμᾷ νὰ τὴν ἐκφράσῃ.

— Ὑπάρχει κάτι τι τὸ ὁποῖον μὲ θλίβει, μὲ βρασανίζει, μὲ ταπεινώνει...

— Θέλετε ἕνα ποτήρι νερόν; εἶπε διακόπτουσα αὐτὸν ἡ κυρία Ἑρβλαί.

— Εὐχαριστῶ... Ὅταν σκέπτομαι ὅτι εἰς τὴν ἡλικίαν μου ὁ Πίττ... ὁ μέγας Πίττ...

— Ναί, ὁ Πίττ τέλος πάντων!..

— Ὁ Πίττ εἶχεν ἤδη ἀπαγγεῖλαι τὸν διά-

σημον λόγον του, περί οὗ σὰς ἔλεγον πρὸ ὀλίγου, ἐνῶ ἐγώ... ἐγώ!..

Ἡ κυρία Ἐρβλαί ἐξήταζε μετ' ἐκφράσεως ὄλως νέας τὸν Αἰμίλιον Δυκάκν, ἐνόσφ οὗτος ὠμίλει. Εὕρισκε τὴν φωνήν του καθαρὰν, εὐηχον, τὰ κινήματα μεμετρημένα καὶ τὸ ἦθος του κοινοβουλευτικόν.

— "ὦ! εἶπεν, εἴθε ἀκόμη τόσον νέος, κύριε Δυκά!"

— Τόσον νέος, κυρία;

Καὶ ἀνεσκίρτησεν ὡς νὰ εἶχεν ἀκούσει ὕβριν. Τόσον νέος; Ἐλυπεῖτο διότι δὲν εἶχε πρόωρον φαλακρότητα ὅπως εἶνε συγγνωστὸς διὰ τὴν ἀπαίσιον ἐκείνην νεότητα, δι' ἣν τὸν κατήγορον.

— Μπᾶ! εἶπεν ἡ κυρία Ἐρβλαί διακόπτουσα αὐτόν, μίαν ἡμέραν καὶ σεῖς θὰ διαπρέψητε εἰς τὸ βῆμα.

— "Ὅπως αὐτός, ναί, κυρία, καὶ ἂν ποτε ἡ τοιαύτη χαρὰ μοὶ ἐπεφυλάσσετε!.."

Ἐπῆρχεν εἰς τὸ φλογερὸν βλέμμα τοῦ Αἰμίλιου κόσμος δλόκληρος μελλουσῶν περιφράσεων καὶ ἡ κυρία Ἐρβλαί ἤρχιζε νὰ θεωρῆ ὅτι ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ συλλόγου Μοντεσκιέ, ἀνεπιλήπτως φέρων τὴν κομωμένην ρεδιγκόταν του εἶχε τὸ ἦθος πολιτικοῦ ἀνδρός. Ὁμοίκαζε πρὸς τὸν κ. Μολέ νέον.

— Μήπως ἔχη πράγματι πολιτικὴν εὐφυΐαν; ἐσυλλογιζέτο.

Τὴν αἰγίδα, ἣν ὁ τόπος ἀνεζήτει, τὴν περίφημον αἰγίδα, ἣν ἐκ περιτροπῆς εἶχον φέρει ὁ Ζαβουγιέ καὶ ὁ Σαρβέ καὶ ἣτις εὕρισκετο νῦν εἰς χεῖρας τοῦ Βερδιέ... τὴν προστάτιδα αὐτὴν αἰγίδα εἴμαρτο ἴσως αὐτὸς ὁ Αἰμίλιος Δυκάκς νὰ ἐκτείνῃ ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας...

Ἡ Ἐρρικέττα παρετήρησε μετ' ὁποίας εὐστοχίας τὸ ὄμμα τοῦ Δυκάκς ἔκρινε τὴν κατάστασιν τῶν πνευμάτων. "Α! ἂν ὁ ταγματάρχης Βερδιέ ἦτο κάτοχος τῆς ἰδιαίτερας ἐκείνης γνώσεως τῶν ἐκλογικῶν πραγμάτων!... Καὶ ἐπανεφέρει τὸν Δυκάκν εἰς τὴν ἀφήγησιν τῶν ἐπεισοδίων τῆς προτεραίας.

Ὁ Αἰμίλιος διηγεῖτο αὐτῇ τὴν ἱστορίαν τοῦ κρεωπώλου, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ ἐκτεθῆ ἐκφράζων τὸ φρόνημά του καὶ προσέθετεν:

— "Α! ἂν ἦσθε σεῖς ἐκεῖ, κυρία!..."

— Ἐγώ! Διατί ἐγώ;

— Διότι θὰ ἐσαχηνεύετε τὸν κρεωπώλιν ἐκείνον!... Δὲν θὰ ἐδίσταζε ποσῶς!... Στοιχηματίζω ὅτι θὰ ἐκάμνετε ὑπὲρ τοῦ ὑποψηφίου σας ἐκείνου τὸ ὅποιον ἡ δούκισσα Δεβονσίαρ ἔκαμε μίαν ἡμέραν ὑπὲρ τοῦ ἰδιοῦ της.

Ἡ Ἐρρικέττα ἤρχισε νὰ γελά.

— Γνωρίζω ὅτι ἡ δούκισσα Δεβονσίαρ πρέτεινεν εἰς ἓνα κρεωπώλιν ἀκριβῶς νὰ δώσῃ τὴν

ψῆφόν του ἀντὶ ἐνὸς φιλήματος, ὅπερ θὰ τοῦ ἐδίδεν ἐκείνη!.. Αὐτὸ ἠθέλετε νὰ εἴπητε;

— Ναί, εἶπεν ὁ Αἰμίλιος.

— Προσέξατε ὅμως!... Πρέπει νὰ εἰξεύρητε ὅτι ὑπὲρ τοῦ Φόξ καὶ ὄχι ὑπὲρ τοῦ φίλου σας Πίττ ἐψηφισθῆται ἡ δούκισσα! Ὅπως ὅποτε ἔχετε δίκαιον. Θὰ ἔκαμνα τὰ ἀδύνατα διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὁ ὑποψηφίός μας!..

Καὶ ἠγέρθη ἰδοῦσα ἀπὸ τῆς αἰθούσης τῆς τὸν Βερδιέ μετὰ τῆς ἀνεψιᾶς του ἐρχομένου διὰ τοῦ ἡδῆ ἐκ τοῦ ἡλίου φωτιζομένου κήπου.

— Ἴδου αὐτὸς ἀκριβῶς! εἶπεν.

Καὶ ἐνῶ ὁ Δυκάκς ἠγείρετο ἐπίσης εὐγενῆς, κομψός, βλέπων τὸν ταγματάρχην, ὅστις προσήρχετο ἡρέμα, ἡ κυρία Ἐρβλαί παρετήρησεν ἑταστικῶς δι' ἐνὸς βλέμματος τὸν μέλλοντα κοινοβουλευτικὸν καὶ σείουσα τὴν κεφαλὴν εἶπεν αἴφνης:

— Εἶνε κρῖμα ἴσω!

— Τί, κυρία; τί εἶνε κρῖμα;

— Τίποτε. Ἐσκιπτόμην..

Καὶ τὸν παρετήρει ἀκόμη, ὡς νὰ τὸν ἐπεθεώρει, εἶτα προσέθηκεν:

— Θὰ εἴχετε ἴσως τὰ προσόντα... Ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ καὶ αὐτὸ μὲ τὸν καιρὸν του.

Ὁ νέος Δυκάκς ἠσθάνετο ἐκ νέου ἐν ἐκυτῶ τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν τῶν θριάμβων καὶ τῆς ἐλπίδος τῶν πρώτων του ἐπιτυχιῶν κατὰ τὰς ἐξετάσεις, ὅτε ἠνοιγέτο ἐνώπιόν του εὐρύς ὄριζων δικαστικῶν καὶ πολιτικῶν ἀγορεύσεων... Εἶχε τὰ προσόντα σήμερον!.. Αὐριον ἴσως θὰ ἦτο ὑποψήφιος!.. Ὑποψήφιος!..

ἠσθάνετο τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπιθέσῃ τὰ χεῖλη του ἐπὶ τῶν μικρῶν χειρῶν τῆς κυρίας Ἐρβλαί καὶ νὰ τὰς ἀσπασθῆ... μὲ τάξιν.

Τὸ ἐπακολουθῆσαν πρόγευμα ἐπερατώθη τάχιστα. Ὁ ταγματάρχης Βερδιέ δὲν εἶχεν ὀρεξίν· ἠσθάνετο τὸν λάρυγγά του περισφιγγόμενον, καὶ τὸ φαγητὸν δὲν ἠδύνατο νὰ κατέλθῃ εἰς τὸν στόμαχόν του. Μετ' ὀλίγον ἐμελλε νὰ ἐμφανισθῆ καὶ αὐτὴς πρὸ τῶν ἐκλογίων του, νὰ ἐπιδείξῃ τὰ φρονήματά του, πρὶν ἐξέλθῃ δὲ ὠφείλου ἀναποφεύκτως νὰ συντάξῃ μετὰ τοῦ Μεδερικου Σαρβέ—ὅστις ἐπρόκειτο ὅσον οὕτω νὰ ἔλθῃ—τὸ πρόγραμμα ἐκείνου τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ τοιχοκολληθῆ καὶ νὰ ἐμποιήσῃ ἀποτελεσματικὴν ἐντύπωσιν.

Διὰ τῆς ἀνεκτιῆς θύρας τοῦ ἐστιατορίου ὁ Βερδιέ καθήμενος παρὰ τὴν κυρίαν Ἐρβλαί ἔβλεπε μετὰ βαθείας μελαγχολίας τὸν κήπον, οὗ τὸ φύλλωμα διεπέρων ἡδῆ αἱ ἀκτῖνες τοῦ μεσημβρινοῦ ἡλίου, ὑφ' ἃς ἐσπινθηροβόλει ὡς μόρια ὑάλου ἡ πεπυρακτωμένη ἄμμος τῶν ἐν αὐτῷ ἀτραπῶν. Μετ' ὀλίγην ὥραν στηριζόμενος εἰς τὸν βραχίονα Καππόα τινος ἰσχύοντος, ὅστις θὰ ἐχαιρέτιζε δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ μετὰ ὑπο-

χρωτικού μειδιάματος τὴν σκιὰν τῶν ἐκλογέων οὐς καθ' ὁδὸν συνήντα, ὄφειλε νὰ βαδίξῃ, νὰ βαδίξῃ ἀδιακόπως ὑπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἐν τοῖς καταφώτοις ἀγροῖς ὁ χωρικός ἀναπαύεται ὑπὸ τὴν σκιὰν φράκτου τινός, νὰ βαδίξῃ περιέρυτος ὑπὸ τοῦ ἰδρώτος διατρέχων τὸν κίνδυνον τῆς ἀποπληξίας ὅπως ἐπαιτήσῃ ψήφους! Καὶ ὡς νὰ παρεκινεῖτο ὑπὸ εἰρωνικῆς προθέσεως ὁ Δυκάς ταυτοχρόνως ἐνῶ ἔτρωγε, διηγείτο τὰς προσπάθειάς τοῦ Γκαρούς, τὴν τακτικὴν του, τὰς ἀκαταπαύστους ἐνεργείας του. Παντοῦ μετέβαινε, παντοῦ ἐδεικνύετο ὁ Γκαρούς! Εἰσῆρχετο εἰς τὰ οἰνοπωλεῖα, ἔπινεν, ὠμίλει, ἐδημηγόρει, ἐταράσσετο, ἐθρόντα. Ἦτο φαῦλος πρώτης τάξεως, ἀλλὰ δυσκαταγώνιστος.

Ἡ Γιλβέρτη ἔβλεπεν ἀνησύχως τὸν θεῖόν της, ἐνῶ ἐλάλει ὁ ὀπαδὸς τοῦ μεγάλου Πίττ.

Ἡ νεάνις ἐγίνωσκε τί ἐσυλλογίζετο ὁ ταγματάρχης. Ποία γαλήνη θὰ ἐπεκράτει κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην εἰς τὴν ὁδὸν Μανσάρ, ἐνθα θὰ εὐρίσκοντο ἄνευ τῆς ὑποψηφιότητος ἐκείνης!... Ὡ τὰ προσφιλῆ του βιβλία, ἡ ἐστία, αἱ συνομιλίαι ἐνῶ ἔρροφα τὴν καπνοσύριγγά του!... Καὶ ἡ νεάνις ἀνελογίζετο τὴν ἀναμένουσαν μετ' οὐ πολὺ τὸν Βερδιέ φυσικὴν κόπωσην, παρεκτός τῶν φροντίδων...

Διότι δὲν ἔπρεπε οὐδὲ στιγμὴν νὰ χάσωσιν. Ἡ κυρία Ἐρβλαὶ ὑπηγόρευεν εἰς τὸν ταγματάρχην τὸ πρόγραμμα τῆς ἡμέρας. Ἀπὸ τῆς μεσημβρίας μέχρι τῆς δευτέρας ὥρας περίπατος πεζῆ, χειραψίαι, συνδιαλέξεις οἰκειαί, διανομὴ μερικῶν σιγάρων ἐδῶ κ' ἐκεῖ. Ὁ Αἰμίλιος Δυκάς θὰ παρελάμβανε τὰ σιγάρα, ἀναδεχόμενος τὴν ἰδιαιτέραν ταύτην φροντίδα.

— Ὡ! εἶνε σπουδαιότατα τὰ σιγάρα! ἔλεγεν. Γνωρίζω τινὰς οἷτινες ἔγειναν ὑπουργοὶ χάρις εἰς ἐν σιγάρον καταλλήλως δωρηθέν, ὅπως ὁ κ. Λαφίτ ἔγεινεν ἑκατομμυριοῦχος χάρις εἰς μίαν καρφίδα τὴν ὁποίαν ἐσήκωσεν ἐν δέοντι χρόνῳ... Ἄς προσέξωμεν καὶ τὰ σιγάρα!

Μετὰ τὴν γνωριμίαν τῶν ἐκλογέων τοῦ Δαμμαρὶ, τὸ πρόγραμμα ὄριζεν ἐπίσκεψιν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Μελὲν ζαχαροπλαστικὸν ἐργοστάσιον. Ἐπειτα μίαν ἐμφάνισιν εἰς τὸ Μελὲν, ἐπιστροφὴν εἰς Δαμμαρὶ, γεῦμα. Μετὰ τὸ γεῦμα, ἀνάγνωσιν τοῦ προγράμματος ἐνώπιον ἐπιτροπῆς συγχειμένης ἐκ τοῦ Γκενώ, ἀντιπροσωπεύοντος τὰ προοδευτικὰ φρονήματα, τοῦ Καπποᾶ, ἀντιπροσωπεύοντος τὴν μετριοπάθειαν καὶ τοῦ Σαρβέ, ὅστις ἤρχετο ἐπίτηδες ὡς δικαστῆς μᾶλλον ἢ ὡς σύμβουλος, ὡς Μέντωρ.

— Τοῦ ἀρμόζει ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας του! εἶπεν ἡ κυρία Ἐρβλαὶ παρατηροῦσα τὸν Αἰμίλιον Δυκᾶν ἀκουσίως.

Ὁ ἀτυχὴς ταγματάρχης θὰ ἐξετάλει ἐπακρι-

ῶς τὰ διαταχθέντα. Ἦτο συνειθισμένος νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς διαταγὰς. Ἐφερὲν εἰς τὸ ἐπάγγελμα ἐκεῖνο τοῦ ὑποψηφίου τὴν ὑπακοὴν τοῦ στρατιώτου. Ἄλλως τε ὁ λιθοτόμος Φουρνερέλ, ὁ παλαιὸς του στρατιώτης θὰ τὸν ὠδήγει ἀναμέσον τῆς χώρας ὅπου ἦτο ἀρετὰ δημοτικὸς καὶ θὰ τοῦ ἐδείκνυε τὰς θύρας, τὰς ὁποίας ὄφειλε νὰ κρούσῃ. Νὰ κρούσῃ τὰς θύρας! Καὶ αὕτη ἐπίσης ἡ ἰδέα ἔκαμε τὸν Βερδιέ νὰ χάνῃ τὴν ὀρεξίν του κατὰ τὸ πρόγευμα, καὶ ὅλη ἡ φρίκη τῶν σκηνῶν τῆς προτεραιᾶς κατελάμβανε τὴν ψυχὴν του. Καὶ πάλιν ἐπέκειντο οἱ αὐτοὶ λόγοι ἐντὸς τῶν οἰνοπωλείων, αἱ αὐταὶ συζητήσεις μετὰ τῶν ἐκλογέων, λαλούντων γλῶσσαν, ἣν δὲν ἐννοεῖ! Τί τὰ ἤθελεν αὐτὰ νὰ τὰ πάθῃ;

Θεράπων προσελθὼν ἀνήγγειλεν εἰς τὴν κυρίαν Ἐρβλαὶ ὅτι ὁ Φουρνερέλ ἀφίκετο.

— Καλὰ, εἶπεν ἡ Ἐρρικίττα. Ταγματάρχα, τώρα εἰς τὰ ὄπλα! Ὁ ὀδηγός σας εἶνε ἑτοιμὸς. Καὶ καλὴν ἐπιτυχίαν!

Καὶ ἔτεινεν αὐτῷ τὴν μικρὰν ἐκείνην χεῖρα, ἣν πρὸ μικροῦ παρετήρει ὁ Δυκάς.

Ὁ Αἰμίλιος, ὅστις ἠγέρθη ταυτοχρόνως μετὰ τοῦ ταγματάρχου, ἠρώτησε τὴν Γιλβέρτην

— Δὲν θὰ μάς συνοδεύσητε, δεσποινίς;

Ἡ δὲ Γιλβέρτη ἀπήντησε φυσικῶτα:

— Ὡ ἠρχόμεν εὐχριστῶς, ἂν ἡδυνάμην.

— Ἡ πολιτικὴ πρέπει νὰ σᾶς ἐνδιαφέρῃ, δὲν εἶνε ἀληθές;

— Ἡ πολιτικὴ; ὄχι, ἀλλ' ὁ θεὸς μου, ὅστις δὲν εἶνε ἀνθρωπος κατάλληλος διὰ τοιαύτας παραστάσεις καὶ ὅστις πάλιν θὰ περάσῃ μίαν ἡμέραν κοπιώδη...

— Ναί, ἀλλ' ἀφοῦ ἐκλεχθῆ, τὰ πάντα θ' ἀνταμειφῶσιν... Ὡ ὑπερφηανεύεσθε διότι θὰ εἰσθε ἡ ἀνεψιὰ ἀνδρός κυβερνῶντος τὴν πατρίδα του. Ὡ τὸν συμβουλευέτε, θὰ τὸν διευθύνετε.

— Ἐγώ;

— Αἶ! δὲν θὰ ἦτο κακὸν ἂν αἱ γυναῖκες τέλος πάντων ἐλάμβανον μέρος εἰς τὴν κυβέρνησιν... Ὁ Τζὼν Στούαρτ Μίλλ εἶνε αὐτῆς τῆς γνώμης...

Ἡ Γιλβέρτη ἤρχισε νὰ γελᾷ μὲ τὸν παιδρὸν καὶ εἰλικρινῆ γέλωτα νέας κόρης καὶ ἠρώτησε τί θὰ ἔκαμνον ἐκεῖ αἱ γυναῖκες, ἀφοῦ δὲν ἐγνώριζον νὰ διευθύνωσι τὸν ἑαυτὸν των.

Καὶ ἐπὶ τῶν χειλέων ἐκείνων τῶν σοβαρῶν, ὡσανεὶ τεθλιμμένων ἤδη ἐκ παρελθουσῶν ἀναμνήσεων, ὁ γέλως ἐκείνος ὁ εἰλικρινῆς καὶ ὄντως νεκρὸς ἀπέπτα ἀόριστόν τινα τόνον μελαγχολίας.

Ὁχι, ὄχι! αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν τὴν ἐνδιέφερον. Δὲν ἦτο πλασμένη δι' αὐτὰ. Ἡ πολιτικὴ—καὶ ἡ Γιλβέρτη ἔλεγε ταῦτα φαιδρῶς

χωρίς ν' ἀναμίξη τὴν ἐλαχίστην κακεντρέχειαν — ἦτο καλὴ διὰ τὴν κυρίαν Ἐρβλαί, ἣτις ἦτο γυνὴ ὑπερέρα, ὅλως ὑπερέρα τὴν διάνοιαν. Ἄλλὰ διὰ τὰς κοινὰς τῶν θνητῶν, ὄχι!

— Δὲν μὲ ἐνδιαφέρει! προσέθηκεν.

— Καὶ τί λοιπὸν σὰς ἐνδιαφέρει, δεσποινίς; ἤρώτησεν ὁ Αἰμίλιος.

— Ἐμέ; εἶπεν αὐτῆς ὡς πρὸς ὀλίγου ἢ νεάνις.

Καὶ τὸν προσέβλεψε κατὰ πρόσωπον μὲ τοὺς ὠραίους διακυγεῖς ὀφθαλμούς της χωρὶς νὰ φαίνεται κ' ἐν ἐνοουσα τὸ ἄτοπον τῆς κάπως ὑπὲρ τὸ δέον οἰκειᾶς ἐρωτήσεως, εἰλικρινέστατα δὲ ἀπήντησεν:

— Ἐμέ; Τὰ πάντα καὶ τίποτε.

— Εἶνε πάρα πολὺ καὶ ὀλίγον ἐνταύτῳ.

— Νομίζετε;

Ἡ Ἐρρικέττα ἐπλησίασεν ἐξ ἀκουσίας περιεργείας ἐλαυνομένη διὰ νὰ μάθῃ τί ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους οἱ δύο νεοί, ὅπως οὖν δὲ τεθορυβήθη, χωρὶς νὰ γινώσκῃ τὴν αἰτίαν, ἤρώτησε τὴν Γιλβέρτην ἂν ὠμίλει περὶ τῆς ἐκλογῆς.

— Ἐπάνω κάτω, εἶπεν ἡ νεάνις. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶνε βέβαιον εἶνε ὅτι πολὺ θὰ εὐγνωμονῶ πρὸς τὸν κ. Δυκᾶν ἂν εὐαρεστηθῇ νὰ διαθέσῃ τὴν ἰκανότητά του ὑπὲρ τοῦ θεοῦ μου.

— Αἶ, δεσποινίς!... εἶπεν ὁ Αἰμίλιος σείων τὴν κεφαλὴν πολὺ τὸ ἐπεθύμουν... Ἄλλ' εἶνε ἀδύνατον! Δὲν εἶμαι ἐκλογεὺς... Εἶνε ἀρετὰ ἀστεῖον (καὶ παρετήρει τὴν κυρίαν Ἐρβλαί), ἠδυνάμην ἐδῶ νὰ λάβω τὸν λόγον, ὡς ἐκλέξιμος... Ἄλλ' ὡς ἐκλογεὺς... μοὶ εἶνε ἀπηγορευμένον!

Καὶ διὰ μιᾶς ἐφάνη γενόμενος σκεπτικὸς ἀφοῦ ἐπρόφερε τὴν γλυκεῖαν καὶ ἑναρμόνιον δι' αὐτὸν ὡς αἰολικῆς κιθάρας ἦχον λέξιν: ἐκλέξιμος.

Ἡ κυρία Ἐρβλαί ἔλεγε σιγὰ πρὸς τὴν Γιλβέρτην:

— Καλὰ ἐκάματε νὰ τοῦ συστήσητε τὸν θεῖόν σας. Εἶνε πολὺ καλὸς δικηγόρος ὁ κύριος Δυκᾶς. Ἀντιπρόεδρος τοῦ Συλλόγου Μοντεσκιέ!

Προσέθηκε δὲ μὲ τὴν συνήθη αὐτῆς ἐκζητήσιν περὶ τὰς χαριτολογίας:

— Τοῦ Μοντεσκιέ... ἐκεῖνου ὅστις συνέγραψε τὸ Πνεῦμα τῶν νόμων... τοῦθ' ὅπερ τὸν διακρίνει ἀπὸ τοὺς ἄλλους, οἱ ὅποιοι γράφουν νόμους χωρὶς πνεῦμα!

Ὁ ταγματάρχης ἠτοιμάζετο ν' ἀνχωρήσῃ. Ἐφόρει καὶ ἐξέβαλλε τὰ χειρόκτιά του, ἐρωτῶν τί ἦτο τὸ μάλλον ἀρμόζον εἰς παρομοίας περιστάσεις. Ὁ Δυκᾶς ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος. Τὸ φέρειν χειρόκτια ἦτο εὐγενέστερον· τὸ μὴ φέρειν ἦτο δημοκρατικώτερον.

— Δύσε αὐθαιρέτως τὸ ζήτημα, ταγματάρχα, εἶπεν. Φόρσε μόνον ἔν.

Μειδιῶν δὲ καὶ παρατηρῶν τὴν κυρίαν Ἐρβλαί, προσέθηκεν:

— Αὐτὸ μοῦ φαίνεται εἶνε ἡ πολιτικὴ τῶν κειροσκοπῶν!

Ἡ Ἐρρικέττα ἤρχισε νὰ τὸν εὐρίσκη ἀνατιρητήτως πνευματώδη.

Συνώδευσε τὸν Αἰμίλιον καὶ τὸν ταγματάρχην μέχρι τοῦ πυλῶνος. Ὁ Φουρνερέλ φέρων ἐορτάσιμον ἐνδυμασίαν, περιβαλλόμενος τὴν ρεδιγκότταν του, ἀνέμενε τὸν Βερδιέ ὡς νὰ ἦτο ἀκόμη ὀπλίτης.

Ἦτο ὁ Φουρνερέλ ἀνὴρ ὑψηλὸς καὶ ἰσχνὸς ὡς κρεμασμένος, ρωμαλέος δὲ ὡς δρῦς, μὲ μορφὴν κακοκατεσκευασμένην, μὲ τοὺς δακτύλους ὀζώδεις, ὡς κορμούς ἀμπέλου· ἐφαίνετο δὲ σκαϊὸς μὲ τὴν ἀνώμαλον ἐκείνην καὶ κατασκοπισμένην κόμην καὶ τοὺς μαύρους μύστακας. Πράγματι ὁμοῦς ἦτο ὁ ἀγαθώτατος τῶν ἀνδρῶν, μόνον πάθος ἔχων τὴν πολιτικὴν, εἰς ἣν προσηλοῦτο ὅπως καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν, γενναίως, πάσῃ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ.

Θὰ ἦτο περίπου πεντηκοντούτης.

— Τὸ σέβας μου, ταγματάρχα! εἶπεν φέρων τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπον στρατιωτικῶς, διότι εἶχεν ἀφαιρέσει τὸν πῖλον. Θὰ ἔχωμε δουλιὰς, ταγματάρχα, προσέθηκεν, διότι ὁ Γκαρούς εἶνε εἰς Δαμμαρί!

— Ἄ! εἶπεν ὁ Βερδιέ.

— Ὡ! πρέπει νὰ τὸ ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι πάντοτε θὰ τὸν εὐρίσκωμεν αὐτὸν ἐμπρὸς σὰ πόδια μας μέχρι τέλους!.. Σήμερον εἶχε διενεργήσει μίαν συνάθροισιν εἰς Μελέν, εἰς τοῦ Γαρνετέν, δακτυλιοδέτου εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν ὁδὸν καὶ πρώτου κατεργάρα... Ἄλλὰ τέλος πάντων ἡμεῖς εἴμεθα ποῦ εἴμεθα, ταγματάρχα!.. ἐφοδος λοιπὸν!

Ὁμίλει οὕτω ἐνῷ ἐβάδιζον ἐκτὸς τῆς ἐπαύλεως, ὁ δὲ Βερδιέ ἐστρέφετο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὅπως ἐπανιδῇ τὴν Γιλβέρτην, χαιρετίζων αὐτὴν ἀνὰ πᾶν βῆμα, ὡς νὰ ἐθλίβετο πολὺ ἀπομακρυνόμενος αὐτῆς. Ὁ Δυκᾶς ἐθεώρει τὸν ταγματάρχην ἀρετὰ αἰσθηματικόν. Τόσῃ συγκίνησιν νὰ αἰσθάνηται διὰ τόσον μικρὰν ἐκδρομὴν! ν' ἀποχαιρετίσῃ ὡς νὰ ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελέσῃ τὸν περίπλου τῆς γῆς! Δὲν ἦτο χυμῆνος εἰς τὸ καλοῦπι τοῦ μεγάλου κοινοβουλευτικοῦ ὁ ἀγαθὸς ταγματάρχης!

Μὴ συλλογίζεσαι τί εἶσαι ἢ τί ἦσο, ἀλλὰ τί ὄφειλες νὰ ἦσαι καὶ δὲν εἶσαι. Καὶ ἔπειτα ἔσο ὑπερήφανος ἂν δύνασαι.

Τί εἶνε ἡ ἀρετὴ, ἐὰν ἀναλυθῇ εἰς τὰ τελευταῖα αὐτῆς συστατικά; Ἀρετὴ εἶνε ἡ αὐτάρκεια, αὐτάρκεια δὲ εἶνε ἡ εὐτυχία.